Lammas ja Kits

Eesti Lamba- ja Kitsekasvatajate Liidu kuukiri

NOVEMBER 2019

Selleks korraks on otsa saanud sügise soojem ja ilusam osa — puud on raagus, marutuuled sasivad kõike, mis teele ette jääb. On aeg välja otsida suveks hoiule pandud soojemad riided. Soojad riided selleks, et kaitsta ennast kogu selle raju eest, mis ilmataat meile saata suudab. Me katame ennast rõivastega, et hoida soojana ennast ja oma keha, kuid kas need rõivad suudaksid kuidagimoodi soojendada ka meie südameid? Tänapäevases ühiskonnas soovitakse järjest rohkem kõiki asju märgistada hinnalipikuga, kuid kas me suudame välja arvutada, mis maksab positiivne emotsioon, hea soe sõna sõbra poolt või siis südamesoojus?

Õige — need asjad on hindamatud. Veel huvitavam on küsimus, et kas me suudaksime luua olukorra, kus meie poolt kantavad rõivad suudaks hoida meid soojas ja luua ise südamesoojust? Arvan, et see on võimalik. See on võimalik läbi meie kauni käsitöö, mida luuakse päevast päeva usinate ketrajate, kudujate, viltijate ja paljude teiste osavate käsitööinimeste poolt. Kõik need ilusad ja praktilised kindad, mütsid, sallid, kampsunid ja teised soojad tooted, kuhu tegija on sisse põiminud oma hinge ja armastuse, tekitavad selle rõivaeseme kandjas kindlasti südamesoojust.

Meie esivanemad mõistsid teha vimkaga kasukaid — pildil on tükike lambanahkset kasukat, mis palistatud hundinaharibaga. See kasukas on hoiul Eesti Rahva Muuseumis. *Foto: O.Till*

Selles numbris

- ➔ SAABUVAD ÜRITUSED
- ➔ KONTORI TEGEMISED
- ➔ LAMMASTE MÜÜGIST
- ➔ **KONSULENT KIRJUTAB: PAARITUSPERIOOD JA TIINUSE ALGUS**
- ➔ TOIMUNUD SÜNDMUSED
- ➔ MEEDIAKAJASTUSI

Meie käsitöötraditsioonid on pikaajalised ja kindlasti on oluline neid säilitada. Need traditsioonid ja oskused liiguvad edasi emalt tütrele ja isalt pojale. Me peame austusega suhtuma nendesse inimestesse, kes oskavad ja soovivad väärindada lamba- ja kitsekasvatussektorist saadavat toormaterjali nagu seda on vill ja nahk. Rõõm on näha, et järjest enam tehakse ja kantakse uhkusega meie suurepärast käsitööd. Mäletan lapsepõlvest, et isal rippus maja lakas penni küljes uhke kitsenahast kasukas. Toona tundus see midagi müstilist olevat oma kõrge kraega ja seespool oleva pika karvaga. Isa rääkis, et nende kasukatega olla sõdurid käinud talvel oma vahikordades. Sõjamees oli sellise ülerõivaga kaitstud kõige karmima tuule ja pakase eest. Soojad vildid ja ilus suursugune lambanahast kasukas – selline kujutluspilt tundub kuidagi väga soojendav ja isegi natuke romantiline. Olen lubanud endale, et lasen teha omale ja oma perele meie oma lammaste nahkadest kasukad. Selleks, et neid uhkusega kanda ja olla soojas samal ajal kui südant soojendab teadmine, et meie käsitöö kuulub maailma tippklassi. Aitäh teile, kes te tegelete käsitööga ja loote hinge soojendavaid ja kordumatuid esemeid!

Vallo Seera
Eesti Lamba- ja Kitsekasvatajate Liidu tegevjuht

SAABUVAD ÜRITUSED

Infopäevad – sõnniku käitlemise nõuded ja sõnnikustandard

11. novembril SAAREMAAL (Suure Töllu puhkemajas, Lilbi küla, Saaremaa vald)

12. novembril TÜRIL (Kultuurikeskuse klaassaalis, Hariduse 1, Türi, Järva maa

Infopäev toimub MAK 2014-2020 meetme „Teadmussiirde pikaajaline programm loomakasvatuse tegevusvaldkonnas II“ raames ja on osalejatele tasuta.

Rahastamisallikas: riigieelarve, Euroopa Maaelu Põllumajandusfond (EAFRD).

Lisainformatsioon: www.pikk.ee (vt. sündmuste kalender); EPKK juhiabi Maire Vimb tel. 600 9349, 50 86 664 või info@epkk.ee

Põllumajandusloomade transpordi koolitus

26. novembril toimub Eesti Maaülikoolis pädevuskoolitus "Põllumajandusloomade transport vastavalt loomakaitsenõuetele". Pädevustunnistuse saamiseks tuleb koolituse lõpus sooritada kirjalik eksam. Koolitustasu 120€

Isegi valvekoerad on juba valmis loomi lauta ära tooma. Foto: K. Tähepõld

KONTORI TEGEMISED

Vallo Seera, tegevjuht

Oktoobrikuus kulus väga palju energiat ja aega esimese Eesti põllumajanduse aastanäituse (EPA mess) korraldamisele, mis toimus 31.okt.-1.nov. Suure aastanäituse korraldamine andis väga palju kogemusi ja loodan, et järgmisel korral on nii Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojal (EPKK) kui ka Eesti Lamba-ja Kitsekasvatajate Liidul sellise mastaapse ürituse korraldamisel hea toetuda tänavuse messi kogemusele. Aastanäitusel peetud loengud ja ettekanded on leitavad EPKK kodulehelt.

Tegeleti veel järgmiste teemadega:

- seoses Katrin Tähepõllu lahkumisega aretustöö koordinaatori kohalt viidi läbi konkurss uue aretustöö koordinaatori ametikoha täitmiseks, mille raames peeti ka mitmeid intervjuusid sobiva kandidaadi väljaselgitamiseks;
- osaleti Leedu Lambakasvatajate Liidu konverentsil Leedus. Kohtuti võimaliku lammaste ostjaga Leedus, kellega koostöös soovime jõuda selleni, et meil tekiks võimekus lammaste otseturustamiseks väljaspool Eestit;
- kahjuks on Mats Meriste avaldanud soovi juhatusest lahkumiseks.

ELKL juhatus on pidanud tuliseid arutelusid selle üle, kuidas oleks võimalik tulevikus meie lambaid — nii lihalammast kui ka aretuslooma — paremini realiseerida. Juhatuse kokkusaamisel on otsustatud uue aretustöö koordinaatori valimise üle ja on arutletud paljusid jooksvaid teemasid.

Urmas Aava osales Põllumajanduse ja maaelu arengu nõukoja istungil, kus muuhulgas käsitleti sinise diisli probleeme ja 2020. aasta toetusi. Toimunud istungil jõuti järgmiste otsusteni:

- sinise kütuse osas koostatakse ostmise õigustatud isikute nimekiri PRIA-s. Limiite ei seata ja võimaliku väärkasutuse karistust karmistatakse;
- toetused jätkuvad 2020. aastal samamoodi nagu senini, kuid lisandub piimalehma kasvatamise toetus saartel. Keskkonna ja maheda toetuse kohustus on võimalik võtta üheaastasena, kuni selguvad järgmise perioodi toetuste nõuded.

Tagasi sisukorda

ARETUSTÖÖ OKTOOBRIS

Katrin Tähepõld, aretustöö koordinaator

Hakkab lähenema või on juba alnud paaritushooaeg. Seetõttu on ka minu käed-jalad täis sellega seonduvaid töid. Siin-seal on vaja olnud abi otsustamisel, millised uted jätta karja, millised prakeerida. Paljud karjad on palunud abi sobiva sugujäära leidmiseks. Lisaks jäärade hindamine ja Pässus andmete korrastamine. Käisin vaatasin, kuidas elavad Hiiumaa lambakasvatajad. Ja loomulikult tegin ettevalmistusi Eesti põllumajanduse aastanäituseks (EPA) ja Liidu sügisseminariks, kus oli tore teist paljusid kohata!

Kasutan siinkohal võimalust ja soovitan tulevatel aastatel hakata uue jäära ostmisega tegelema varem, mitte napilt enne paarituse algust. See annab võimaluse valida parim loom võimalikest (naabrimees ei ole käinud ja kõige ilusamat veel ära napsanud). See on parem ka karjatervise seisukohalt. Ükskõik, kust loom tuua, peaks talle andma vähemalt nädala aega uute oludega kohanemiseks. Samas kaitsete sellega oma karja võimalike sissetoodavate haiguste suhtes. Karantiin on vajalik ka Eesti oludes – kunagi ei tea, mida on võimalik teisest karjast sisse tuua!

LAMMASTE MÜÜGIST

Kahjuks ei ole võimalik esitada statistikat möödunud kuu lammaste ekspordi-impordi kohta, kuna ei õnnestunud vastavaid numbreid Veterinaar- ja Toiduametist kätte saada. Loodame need numbrid esitada järgmise kuu infolehes.

Vaadates lambaliha hindasid Euroopa turul, siis võime nentida, et suuri positiivseid muutusi ei ole toimunud – graafik ei ole küll enam vabalangemises, kuid on stabiliseerunud üsna väikeste numbrite juures. Lihahindade muuste kohta Euroopa turul reaalajas saad täpsemalt vaadata klõpsates alloleval graafikul.

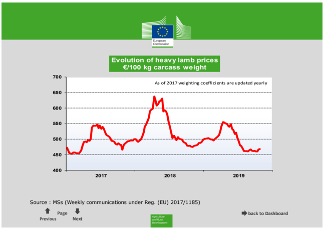

Source : MSs (Weekly communications under Reg. (EU) 2017/1185)

LAMMASTE KOKKUOSTUST

Lambaid kokkuostjale müües tuleb kindlasti loomad eelnevalt korrektselt märgistada ja PRIA registris arvele võtta. Soovitavalt peaks elektrooniline kõrvamärk olema looma vasakus kõrvas, paremas kõrvas olgu tavaline märk. Kogumiskeskustest tulnud info kohaselt on märgistamisega esinenud probleeme.

- Raka kogumiskeskus jätkab loomade ostmist, kuid praegusel hetkel on probleemiks Eestisisene logistika. **NB! Lambakasvatajad, kes te soovite oma väiksemaid karju läbi Raka realiseerida, katsuge korraldada oma loomade transport Raka kogumiskeskusesse Raka külas Järvamaal ja loomad saavad kindlasti müüdud!** Raka kogumiskeskuse kaalu ja hinnapoliitika on jätkuvalt selline, et tehakse kaalukorrektuur 7%; loomade kaalu ülempiiri vastuvõtmisel ei ole. Eluskaalu kilo hind 1,65-1,85€. Koormaid korraldatakse aasta lõpuni;

- Baltic Vianco soovib Eestist välja vedada veel mõned koormad. Eelistatud on tekseli näoga loomad, kuigi ostetakse kõiki lambaid. Väga pisikesi ja liiga suuri loomi koormates näha ei soovita. Eluskaalu kilo hind on 1,60-1,65€;

- Ekso ostab tallesid kaaluvahemikus 28-40 kg. Tallede eluskaalu kilo hinnaks pakutakse 1,2-1,7€. Kaalus mahaarvamisi ei tehta. Järgmine koorem on minemas laupäeval 09.novembril. Selles koormas on veel ruumi – kel on huvi sinna oma loomi pakkuda, siis saab veel sellel nädalal loomi laadida.

Tagasi sisukorda

TOIMUNUD SÜNDMUSED

LAMBASEMINAR RIIAS

Ell Sellis, juhatuse liige

31.okt.-1.nov. 2019 toimus Riias Läti Lambakasvatajate Seltsi korraldatud kahepäevane seminar "Lammaste turustamine – võimalused ja koostöö". Ajaliselt kattus lätlaste üritus kahjuks EPA messi ja lambakasvatusseminariga. Eesti Lambakasvatajate Seltsi ühismüügi kogemust ning lammaste turustamise tingimusi ja võimalusi tänases Eestis käis tutvustamas ELKL juhatuse liige Ell Sellis. Konverentsi ettekandest pärit slaid paneb küsima, kas meil Eestis on praegu halvad ajad lammaste ekspordiks või on olnud vahepeal lihtsalt kolm head aastat? Graafikul esitatud andmed on küsitud Veterinaar- ja Toiduametist ning kajastavad väljaveosertifikaatidele kantud lambaid.

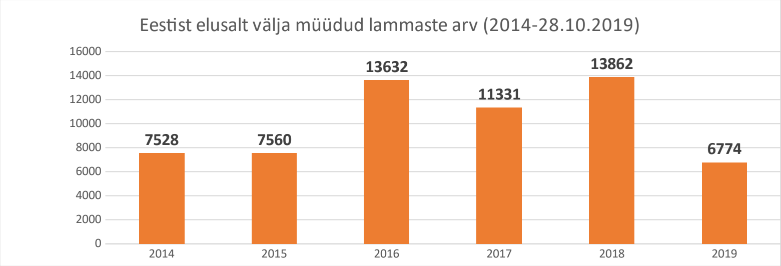

Lammaste realiseerimine on probleemiks ka meie lõunanaabritel. Harjumatu ja kallis on sealsele lambakasvatajale elektroonilise kõrvamärgi nõue. Võib-olla on meil hea teada, et Daina Kairiša tõi Läti lihakombinaatidele eeskujuks meie Saaremaa lihakombinaati, kus toimub lambarümpade klassifitseerimine ning makstakse tootjale erinevat hinda kvaliteetse ja vähemkvaliteetse, sh rasvase rümba eest.

2018. aastal tapeti Lätis kõige rohkem lambaid Cesise tapamajas (8463 looma). SIA Biomeat ostis kokku 7877 lammast. Läti lambakasvatajad ise hindavad vestlustes Biomeat'i paremaks, sest peavad

Cesise kombinaadi liha väljatulekut väikeseks.

NB! ELKL kontori poolt vahendame siinkohal konverentsil teatavaks saanud informatsiooni. Kas lambamüük mõnele alltoodud ettevõttele ette võtta või mitte, peab igaüks ise otsustama. Kel on teema vastu huvi, peab ise Läti lihatööstusega ühendust võtma ja kokklepped sõlmima.

Cesise kombinaadi esindaja sõnul on nad valmis tapma ka Eestist pärit lammast ja teevadki seda. Ettevõtte omanik Ieva suhtleb nii inglise kui ka vene keeles, telefon +371 2919 9168. Kokkuostuga tegelev inimene kõneleb lisaks läti keelele vaid vene keelt. Kodulehelt http://www.cgk.lv/kontakti/ on tema kontakt leitav ametinimetuse "Lopu iepirkšana" alt, telefon +371 2618 5703. Kokkuostuhindasid kodulehel üleval ei ole, aga hetkel on need niisugused:

- kuni 12 kuu vanused lambad 3,50 €/lihakeha kg, kui rümp on 10-20 kg;
- 2,50 €/lihakeha kg, kui rümp on alla 10 kg;
- 2,50€/lihakeha kg, kui rümp on 21kg ja rohkem;
- vanad lambad, üle 12 kuu (kontrollitakse hambumust), 2,00€/lihakeha kg.

Oma teenuseid pakkus Eesti lambakasvatajale ka Aleksandrs Sofonovs (+371 1261 91619, aleksandrs.sofonovs@gmail.com), kes suhtleb vene ja inglise keeles. Tapamaja asub Riiast 80 km ida pool ja Cesisest 50 km lõunas kohas nimega Zaube. Osutavad mahetapamaja teenust. Tapavad kuni 40 lammast päevas. Väljastavad rümba, mida saab edasi käidelda mahetootena. Tapamajal on litsents vaid noorte loomade tapmiseks — lammaste puhul ei tohi hammaste vahetumine olla alanud. Lisaks tapavad ametlikult ka kuni 50 kg vasikaid, küülikuid ja kitsi (ikka noori). Lõikavad rümba nii mitmeks tükiks, kui klient soovib ning pakendavad vaakumisse. On tegutsenud juba kümme aastat. Tapateenuse hind on 12,50 €/loom ja rümba tükeldamine 11,50 €/loom. Hindadele lisandub käibemaks. Vaakumpakendamine on 0,15 € ühe kui tahes suure tüki pakendamine. Tulevad loomadele järele ja toovad liha ka soovi korral tagasi. See on lisateenus, mille eest tuleb eraldi maksta ja kokku leppida. Tegelikult tuleb kõik hinnad läbi rääkida. Ettevõttel oli tegelikult huvi Eestisse oma liha pakkuda, aga meie siinpool oleme vist pigem huvitatud teenusest. Nad valmistavad lambalihast ka vorste ja konserve, teevad seda ka teenusena, aga töötlemisel pole mahelitsentsi, ainult tapmisel ja lihalõikusel.

Tagasi sisukorda

Lambad sööturist jõusööta söömas. *Foto: T.Arumäe*

KONSULENT KIRJUTAB: PAARITUSPERIOOD JA TIINUSE ALGUS

Liilia Tali, konsulent

Käes on aasta olulisim aeg lambakarjas — paaritusgruppide moodustamine, põhikarjaloomade valik ja tiinuse algus. Võib ju vaielda, et kõige olulisem aeg on poegimisperiood, aga paraku tuleb siis vastu võtta lihtsalt praeguste otsuste viljad. Tehkem siis õiged otsused.

Novembri algus on jäärade karjapanekuks sobiv aeg. Talled sünnivad siis aprilli algul, kui ilmad hakkavad soojemaks minema. Aprilli algul on loomad veel laudas, pole muret karjamaapoegimiste jälgimisega ja kärbsed veel ei mune poegimisega kaasnevatele nõredele looma kehal. Aprilli algul sündivad talled saavad realiseerimisküpseks suve lõpuks ja vajaduse korral kosub karjatäienduseks ka aprilli algul sündiv noorutt.

Novembri algul on loomad samuti juba koondunud lauta või selle ümbrusse, mistõttu on lihtsam paaritusgruppe majandada, jälgida ja sööta. Kuna uted vajavad paaritusperioodil ja tiinuse alguses korralikku söötmist, saame neid sööta gruppides vastavalt vanusele ja vajadustele. Paaritusgruppe ei tasu hoida suve lõpul paljaks näritud karjamaadel. Kehval söögil jääb uttede viljakus madalaks või katkeb tiinus kohe algul. Nüüd lähevadki käiku suvel söödavarumise käigus tekkinud ädalad.

Utt-talled on eraldi grupis, et saada paremat ninaeesist. *Foto: L.Tali*

Kui paaritusgrupp on siiski paljal karjamaal, siis tuleb kindlasti ette panna piisavas koguses väga head heina või korraliku silo.

On väga oluline meeles pidada, et igasuguste söödamuutuste tegemine käib alati täis kõhuga loomadel, kasutades vajadusel siirdesöödaks kuiva heina.

Kindlasti ei tohi teha nii, et kui karjamaa viimseni tühi või hein otsas ja kui loomad juba mitu päeva näljas, siis nüüd toon piimaveisepidajast naabrilt märga ristikusilo.

Teadlased ütlevad, et mäletseja seedetrakti bakterid vajavad uue söödaga lõplikult kohanemiseks kolme nädalat. Nii palju meil tavaliselt aega pole. Meil on heal juhul mõned päevad. Kui peame siiski järske söödamuutusi tegema, siis tuleb enne ette panna hein ja sööta loomade kõhud korralikult täis. Parim siirdesööt ehk üleminekusööt on alati hein.

Kui koresööt on väga toitainevaene, siis on paaritusajal viljaga söötmine mõeldav. Sellisel juhul peab söödafronti olema piisavalt ja söötmine korraldatud nii, et uted ei peaks vilja pärast trügima ega võitlema. Kolm esimest tiinusnädalat on kõige kriitilisem aeg, siis embrüo alles kinnitub ja areneb välja platsenta — stressist põhjustatud varased abordid on sel ajal sagedased. Oleme ju tihti mõelnud, miks osad uted kevadel ei poegi — põhjus peitub tihtilugu märkamatutes varajastes abortides või ute kehvas kehakonditsioonis paaritusajal. Ühtlaselt sobivas toitumuses (3-3,5 konditsioonipunkti) viljastub utt hästi, toob suurema tõenäosusega mitmikud ja on piimakas. Kõhn utt seda ei suuda.

Kaalupuuris on lihtne looma kehakonditsiooni hinnata. *Foto: L.Tali*

Kui utt on siiski enne paaritusperioodi algust kõhn (2-2,5 konditsioonipunkti) ja karta on vähest viljakust, siis on mõnikord abi *flushing*ust. See on nn kiire ülessöötmismeetod, kus paarituseelsel ajal ja paarituse algul söödetakse kõhnu uttesid hästi energiarikka söödaga, mis toob kaasa parema ovulatsiooni ja seega kõrgema viljakuse. Juba eelnevalt heas toitumuses uttedel *flushing* ovulatsiooni eriti ei mõjuta.

Tiinuse algul (soovitavalt kuni kolm nädalat peale jäära karjast väljavõtmist) peame vältima järske söödamuutusi, transporti jms stressi. Tiinuse algul areneb platsenta, sel perioodil on vaja energiarikast sööta ja kindlasti mikroelemente piisavas koguses.

Mikroelementide puudus võib kaasa tuua elujõuetud talled ja suure sünnijärgse suremuse. Niisiis — kontrollige, kas teie loomadel on paaritusajal ja kogu tiinuse vältel ees piisavas koguses õige seleenisisaldusega lammaste või kitsede mineraal. Tuletan siinkohal meelde, et lammaste mineraalis on lüpsikitsede jaoks liiga vähe vaske ja vastupidi -— teie lambad võivad pikaajalisel lüpsikitsede mineraalsööda tarvitamisel saada vasemürgistuse. Piimaloomade mineraalsööt sisaldab palju vaske. Kitsede ja lammaste koossöötmine nõuab igal juhul nuputamist ja siinkohal võib abi olla vatsaboolidest. Vatsaboolid on kokkupressitud mikroelementide silindrikesed, mis viiakse vastava manustajaga suu kaudu makku ja seal püsib see booli tüübist sõltuvalt pool aastat kuni aasta, manustades pidevalt looma organismi õiges koguses mikroelemente. Nii saavad kindlasti õige koguse mineraale need loomad, kes puistemineraali ei söö ja kivistunud mineraalikausile ligigi ei lähe (või ei lasta hierarhia tõttu olla seal senikaua, kui ta oma paarkümmend päevaks vajalikku mineraaligrammi välja näkitseb). Ja nagu öeldud — nii on võimalik lambale makku viia lambabool ja kitsele kitsebool. Ja mikroelementide mure on vähemalt pooleks aastaks murtud. Mineraalsööt peaks ka boolidega loomadele siiski kättesaadav olema, sest boolide koostised on erinevad ja loomad saavad siis vajadusel ise lisaks süüa.

Siinkohal rõhutan, et lakukivi ei ole piisav väikemäletsejate mikroelementide vajaduse katmiseks — lakukivi limpsivad loomad eelkõige tavalise keedusoola maitse pärast ega saa sealt piisavas koguses näiteks kõige vajalikumat tiinusaegset elementi — seleeni. Ega teisi vajalikke mikroelemente — tsinki, mangaani, koobaltit jne. See omakorda toob kaasa elujõuetud talled ja mõnikord ka valgelihastõve.

Paarituses olevate utt-tallede puhul tuleks söötmisküsimustes olla eriti tähelepanelik. Esimese aasta nooruted kasvavad veel ise väga intensiivselt ja nende söötmine energiarikka söödaga on väga oluline. Vanade uttede selja taga oma söögijärjekorda oodates ja pärast mahajäänud kõlkaid süües ei saa nad oma energiavajadust kaetud. Õige oleks paaritusse pandud utt-talled panna omaette gruppi. Seal saab neid tugevamalt sööta ja valida neile sobiva jäära, kes kindlalt tegeleb nooruttedega, mitte aktiivsete vanadega. Ka sellest sõltub meie kevadise poegimisaja edukus.

Uttede söötmise teema lõpetuseks refereerin brittide Better Returns programmi, kus on öeldud, et 70 kg kaaluv utt vajab ühe konditsioonipunkti tõstmiseks 8 lisakilo. Igaüks saab nüüd siit edasi arvutada, kuidas tema söötmissüsteem sellist hüpet võimaldab.

Paaritava jäära puhul peab pidevalt kehakonditsiooni katsuma, see peaks püsima vahemikus 3,5-4. Tavapärase paaritusperioodi ehk pooleteise karjas töötatud kuu jooksul võib jäär kaotada kümme protsenti oma kehakaalust ja kui kaalukadu on suurem, võib osa uttesid tühjaks jääda. Jäär lihtsalt ei jaksa. Kui tundub, et jäär on paaritusperioodi algul kõhn või kõhnub paarituse ajal, siis võiks teda käest juurde sööta. Lisasöödaga peab looma harjutama vähehaaval kogust tõstes (näiteks nädala jooksul) ja kui jäära seedesüsteem on juba uue söödaga harjunud, siis võib jõusööta (näiteks kaer või kaera ja odra segu) anda vähemalt pool kilo päevas. Jäär õpib oma privileegi kiiresti selgeks ja tuleb viljaämbri kannul kasvõi selleks rajatud väikesesse söötmisaeda, uted jäävad sedapuhku kurva näoga aia taha.

Kindlasti peab jäär kogu paaritusperioodi vältel saama lammastele mõeldud mikroelemente, sest ilma nendeta ei toimu spermide valmimist ja tagajärjeks on viljatus.

Loomulikult on mõistlik üle vaadata paaritusgruppide suurus. Kui oleme liiga ahneks läinud ja pannud hea jäära alla sada utte, siis venib meie kevadine poegimisperiood väga pikaks või jääb osa uttesid — näiteks nooremad ja väheaktiivsemad — sootuks tühjaks. Mõistlik paaritusgrupi suurus vanemale jäärale on 50 utte (kuni 70). Noorele mitte rohkem kui 30.

Peale olulist tiinusperioodi algust tuleb rahulik tiinusaja keskosa, kus uted söövad vähem energiarikast sööta ja lamburil on ehk aega ka endal pisut puhata. Ja siis on vaja juba olla valmis tiinuse lõpuks, kus uued tähtsad otsused ootamas.

Rubriigis KONSULENT KIRJUTAB avaldame lamba- ja kitsekasvatuskonsulentide poolt loodud originaalartikleid.

Artiklite valmimist toetab: mes nõuandeteenistus
www.pikk.ee

Tagasi sisukorda

MEEDIAKAJASTUSI

Australias suri maailma villakaim lammas Postimees, 28.okt.

Kas ronkade rünnak on lammaste surma põhjus või tagajärg? Maaleht, 1.nov.

Kuigi Eestis lambaid kasvatatakse, valitseb turul imporditud lambaliha Maaleht, 1.nov.

Mis juhtus lambavillaga? Eestis visatakse 90% villa ära või maetakse maha Eesti Päevaleht, 17.okt.

Endine tippjalgpallur lüpsab käsitsi 21 kitse Maaleht, 3.okt.

© 2019 Eesti Lamba- ja Kitsekasvatajate Liit

Aadress:
Aretuse 2, Märja alevik,
Tartu linn, 61406, TARTUMAA
www.lammas.ee

Euroopa Liit maaelu arenguks

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Kuukirja antakse välja MAK 2014-2020 teadmussiirde ja teavituse toetuse meetme rahastusel. Eesti Lamba- ja Kitsekasvatajate kuukiri saadetakse kõigile liidu meililistiga liitunud liikmetele. Kõik kuukirjaga seotud ettepanekud ja kommentaarid on oodatud aadressile oliviatill@gmail.com